

“Er is geen garantie dat de mensen die worden teruggestuurd, nog lang in leven zullen blijven.”

Zo besloot de ambassadeur van België in Zuid-Sudan zijn antwoord aan de Belgische politiediensten die hem informatie vroegen over de risico's die Sudanese migranten lopen in het kader van hun gedwongen repatriëring. Zijn beschrijving van dat door een dictatoriaal regime ondermijnde land geeft je koude rillingen: honger wordt er gebruikt als repressiemiddel, marteling, plundering, het doden van burgers en verkrachtingen zijn alomtegenwoordig...

Onze regering heeft met het andere Sudan, dat van het Noorden, waar de toestand inzake mensenrechten nauwelijks beter is, samengewerkt voor het identificeren en uitwijzen van Sudanese migranten, die massaal werden aangehouden in het Maximiliaanpark in Brussel. De bezoekers van de gesloten centra hebben geen moeite gespaard om die mensen volledig te informeren over de mogelijkheden om bescherming te krijgen in België en over het risico om te worden teruggestuurd in het kader van 'Dublin' (de Europese verordening waardoor asielzoekers moeten worden teruggestuurd naar het eerste land waar ze op Europese bodem aankwamen). Het eerste wat JRS moet doen is luisteren en een stem geven aan wie geen stem heeft, meer bepaald aan degenen die nog zo weinig vertrouwen hebben in ons land dat ze zelfs geen asielaanvraag durven indienen. Op basis van de getuigenissen die wij horen, moeten we opkomen voor een onvoorwaardelijke toepassing van het niet-terugdrijvingsprincipe: de Belgische Staat kan geen migranten naar Sudan terugsturen zonder er zeker van te zijn dat ze niet zullen worden gemarteld of op onmenselijke en vernederende wijze worden behandeld.

We verheugen ons nogmaals over de spontane inzet van burgergroeperingen en ver-

enigingen die deze migranten steunen. Net zoals in 2015 geven ze de huiverige Belgische Staat een lesje in solidariteit. Met de middelen waarover ze beschikken bieden ze migranten (onder wie veel minderjarigen) onderkomen en begeleiding, om hun de ellende van een leven op straat, van een arrestatie of van een gedwongen uitwijzing te besparen. Maar ze dreigen ontmoedigd te raken en het is hoog tijd dat onze overheid zich herpakt.

In ons vorige nummer hebben we gesproken over het zogenaamde 'mammoet'-wetsontwerp voor de hervorming van het asielrecht. Het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties, alsook ngo's, waaronder JRS, hebben de bedreiging aangeklaagd die deze hervorming betekent voor de asielzoekers: gevaar van systematische opsluiting, het recht op een daadwerkelijk hoger beroep komt in het gedrang... Op haar beurt heeft de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer kritiek geuit op de grote leemten die het wetsontwerp vertoont in de gevallen waarin de overheid de persoonlijke levenssfeer van de asielzoekers schendt bij het verwerken van hun persoonsgegevens. Die standpunten hebben het parlementaire traject van die hervorming verstoord, zodat ze uiteindelijk terug naar de commissie Binnenlandse Zaken werd gestuurd voor nader onderzoek. We blijven hopen dat die opeenvolgende verdagingen ten slotte zullen leiden tot een echt debat ten gronde en dat het federale parlement dit zal aangrijpen als laatste redmiddel tegen de schending van de fundamentele rechten van de migranten.

Baudouin Van Overstraeten
directeur JRS Belgium

In dit nummer

- 01 Redactioneel
- 02 JRS leeft dankzij vrijwilligerswerk
- 03 Lijden omzetten in wijsheid
- 04 Steun de actie van JRS in Syrië
- 04 Dank je David, en welkom Milena

JRS leeft dankzij vrijwilligerswerk

Sinds jaar en dag engageren vrijwilligers zich binnen JRS Belgium om wekelijks op bezoek te gaan bij migranten in detentie, als vriendschappelijk of geaccrediteerd bezoeker. Met Up Together kwamen daar de vrijwilligers bij die personen zonder wettig verblijf bij zich thuis ontvangen of begeleiden of die meehelpen om dit hele netwerk te ondersteunen en te coördineren. Daarnaast zijn er nog mensen bezig met het vertalen van teksten, het schrijven van teksten ...

Samen met het Steunpunt Vrijwilligerswerk Brussel ging JRS Belgium het traject aan om zijn vrijwilligersbeleid verder te ontwikkelen. Uit de voorbereidende gesprekken bleek dat het vrijwilligerswerk ingeschreven staat in het DNA van JRS Belgium. Het is geen manier om een tekort aan bezoldigde krachten aan te vullen, maar vrijwilligers zijn het best geplaatst om mensen in een duistere periode van hun migratietraject te vergezellen. *Accompany first!*

De vrijwilligers helpen de missie van JRS uitvoeren. Ze zijn het best geplaatst om als ambassadeurs het werk en de boodschap van JRS uit te dragen. Ze zijn van onschatbare waarde bij de sensibilisering: de getuigenis die zij afleggen klinkt luid door in de maatschappij. Zij mobiliseren hun omgeving en creëren een groter draagvlak voor hulp aan en aandacht voor migranten.

Een van de stappen in het traject rond vrijwilligersbeleid was dat we onze driemaandelijke bijeenkomst met de vrijwilligers op

11 september 2017 volledig hieraan wijdden. Op die dag werkten we onder andere met het schema FLEXIVOL, waarbij we het vrijwilligerswerk binnen JRS Belgium aan de hand van acht kernwoorden in kaart brachten.

Dit zag er zo uit :

Het diagram geeft aan hoe de aanwezigen die waarde vertegenwoordigd zien binnen JRS Belgium. Voor een aantal van deze eigenschappen volgen hier een aantal reflecties.

► Flexibiliteit en variatie

(de vrijwilliger wil werken in een soepel kader)

Deze waarde wordt vooral door de groep Up Together naar voren geschoven, waar mensen van rol kunnen wisselen en goede praktijken doorgegeven worden. De bezoekers zijn blij met de flexibiliteit in het plannen van de bezoeken zelf (tijdstip en frequentie), maar schuiven veeleer de waarde van maturiteit en continuïteit naar voren.

► Legitimiteit

(de vrijwilliger wil zijn waarden terugvinden in de organisatie)

Het feit dat JRS werkt binnen de grote internationale jezuïetenorganisatie is een keurmerk en staat garant voor ernst én bevoegdheid. Anderzijds willen we ook jongeren, niet-gelovigen, andersgelovigen aantrekken.

► Toegankelijkheid

Hierop scoort het vrijwilligerswerk in JRS eerder laag: de vrijwilligersjobs zijn zeer veeleisend; meestal werken we met gekwetste personen van vreemde origine, zijn er taalbarrières en culturele verschillen. We merken ook tegenstand vanuit de publieke opinie of de omkadering van de detentiecentra.

► Stimuleren

(de organisatie moet de vrijwilliger motiveren en waarderen)

Dit wordt sterk geapprecieerd bij JRS: de bereikbaarheid en toegankelijkheid van professionele medewerkers, het vertrouwen dat vrijwilligers krijgen, de aandacht voor vrijwilligers in de publicaties van JRS, de trimestriële vorming, het jaarlijkse evaluatiegesprek.

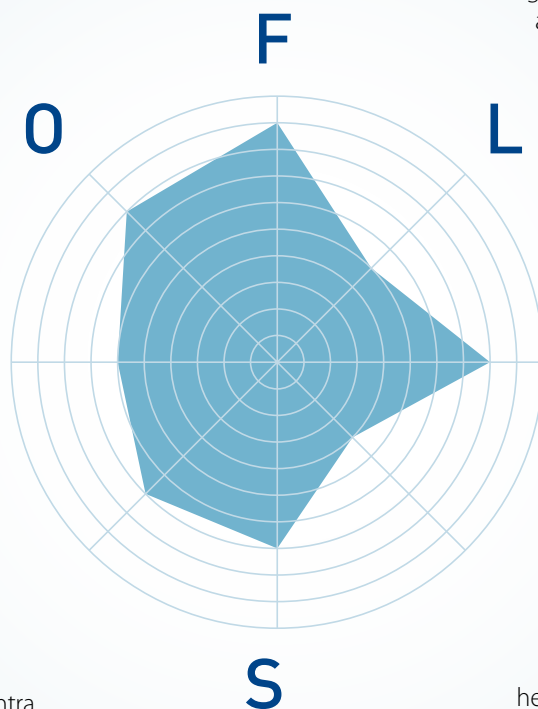
Voor de bezoekers geldt wel een strak kader met weinig mogelijkheden tot creativiteit. Ze haalden ook aan dat we te weinig tijd nemen om het vrijwilligerswerk te 'over-denken' of te 'her-lezen' en stil te staan bij – goede of slechte – ervaringen.

► Ontspanning

Hier werd het vrijwilligersfeest van vorige januari sterk gesmaakt, maar vaak is dit een aspect waar we bij JRS te weinig tijd voor nemen.

Aan de hand van deze werkdag zal JRS Belgium zijn vrijwilligersbeleid verder vormgeven. Dit is noodzakelijk om de huidige vrijwilligers blijvend te ondersteunen, maar ook om nieuwe vrijwilligers aan te trekken.

En dit niet alleen op het vlak van het vergezellen, maar ook van het dienen én het verdedigen. Zeer concreet wil JRS Belgium graag ook vrijwilligers inzetten bij de fundraising, de communicatie en de advocacy. Voor de concrete omschrijving van de gezochte vrijwilligers: surf even naar www.jrsbelgium.org en klik door naar 'Doe mee'.

Griet Demeestere

geaccrediteerd bezoeker

Lijden omzetten in wijsheid

Philippe Thion was gedurende een zestal maanden geaccrediteerd bezoeker als vrijwilliger van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Hij ging samen met Raf Janssens – ook een vrijwilliger – en Griet Demeestere – bezoeker voor JRS Belgium – elke week naar het gesloten centrum in Brugge. Bij zijn laatste bezoek stelden we hem enkele vragen.

Philippe, kan je jezelf voorstellen?

Ik ben Philippe, 39 jaar oud, jurist van opleiding, vader van drie jongens en een 'echte' Gentenaar (weliswaar met de dubbele nationaliteit Frans-Belgisch – de liefde trok mijn Franse vader veertig jaar geleden over de Belgische grens). Ik houd van lezen, kaarten en accordeon spelen. Ik kijk ook graag 'zomaar wat' naar de mensen, bv. als ze voorbijstappen op straat of in gesprek zijn met anderen.

Vanwaaruit ben je je engagement als bezoeker in detentie gestart?

Het klinkt zwaarder dan ik het bedoel, maar bovenal wil ik trachten lijden om te zetten in wijsheid. Als zoveel mensen en kinderen op de vlucht zijn en in mensonterende omstandigheden moeten zien te overleven, word ik daar zelf boos, ongelukkig en onverdraagzaam van. In plaats van in die frustratie en machteloosheid te blijven hangen heb ik ervoor gekozen om iets te ondernemen, hoe bescheiden dat ook mag zijn. Ik geloof rotsvast dat kleine daden grote verschillen kunnen maken, als zij maar vertrekken vanuit de juiste intentie.

Hoe denk je zelf over de detentie van vluchtelingen en gedwongen migranten in België?

Ik heb daar eigenlijk geen 'grootse' mening over. Detentie zou zo kort mogelijk moeten duren en in menswaardige omstandigheden moeten plaatsvinden. Tot op vandaag zijn de mensen die in de gesloten centra verblijven, verstoken van de meest elementaire rechten. Hoe vaak heb ik niet gehoord uit de mond van bewoners die rechtstreeks overgebracht werden uit de gevangenis, dat hun situatie in het gesloten centrum vele malen slechter is dan in de gevangenis. In het detentiecentrum van Brugge kunnen de bewoners de hele dag lang eigenlijk maar één ding doen: wachten, wachten, en nog eens wachten. Zelfs de toestand van de zetels waarin ze dat moeten doen, is een Europees detentiecentrum volstrekt onwaardig.

Wat zal jou bijblijven van de bezoeken?

Mensen die in de gesloten centra verblijven, zijn vaak uiterst kwetsbaar. Ze kennen soms helemaal niemand in ons land, spreken de taal niet en hebben geen affiniteit met onze cultuur. Toch slagen zij er bijna altijd in om

hun waardigheid te behouden, om zich niet te laten meeslepen door woede of agressie, ja om zelfs andere bewoners met een warm gebaar te steunen wanneer ze door een moeilijk moment gaan. Het is alsof de miserie en de grote onzekerheid waarin hun leven is terechtgekomen, hun een kracht en een waarachtigheid geeft. Ze spreken recht uit het hart, wars van alle franjes en voorbij elk uiterlijk vertoon.

Heb je een wens voor de mensen in de gesloten centra?

Ik wens de bewoners van alle gesloten centra in België even begripvolle, respectvolle en geduldige bewakers toe als deze die dag aan dag aan de slag zijn in Brugge. En geef de bewoners alsjeblieft toegang tot activiteiten en materiaal (bv. Internet), zodat ze hun verblijf toch nog enigszins tot iets zinvol kunnen ombuigen. Mensen eenvoudigweg opsluiten, vaak maandenlang, creëert niet alleen onnodig veel leed, maar voedt ook de haat jegens ons land. Ik mag er eerlijk gezegd niet aan denken dat JRS of Vluchtelingenwerk op een dag genooddakt zouden zijn om de bezoeken aan de gesloten centra stop te zetten. De bewoners zijn dan misschien wel op papier niet rechteloos, maar in werkelijkheid lijkt het daar soms toch akelig sterk op.

*Griet Demeestere
geaccrediteerd bezoeker*

Oproep tot initiatieven

JRS neemt deel aan *De Warmste Week van Music for Life* van radiozender Studio Brussel. Dit evenement steunt meer dan duizend warme initiatieven voor zeer uiteenlopende doelgroepen. Waarom zou ook u niet meedoen met deze solidariteitsbeweging en met uw familie of een groep vrienden een actie ten voordele van JRS voorstellen? Elke ontspannende activiteit is welkom: u laten sponsoren voor een voettocht, heerlijke wafels aan uw burens verkopen, ... Daarna hoeft u allen maar de binnengehaalde som te storten via de site dewarmsteweek.stubru.be van 18 tot 24 december. Dank aan u en uw kinderen, aan opa en oma.

I Get You – Het leven van één persoon veranderen

Na een jaar van onderzoek en interviews verscheen ons rapport *I Get You*, dat vrijwilligersinitiatieven ten voordele van vluchtelingen belicht. De getuigenissen bevestigen dat de ontmoeting tussen een gedwongen migrant en een Belg de blik van beiden in grote mate kan veranderen en de angst voor de ander doen verdwijnen.

Burgerinitiatieven spelen een niet te onderschatten rol in de integratie van vluchtelingen. *I Get You* pleit ervoor dat ze door de overheid ondersteund worden in de mate dat ze bijdragen tot integratie en een klimaat van wederzijds vertrouwen tussen plaatselijke bevolking en vluchtelingen.

Aarzel niet om ons te vragen u het document te bezorgen.

Steun de actie van JRS in Syrië

Ieder van ons heeft de beelden van de moordende bombardementen in Syrië kunnen zien. De infrastructuur van het land is vernield, burgers zijn in nood. Ook schoolgebouwen zijn zwaar getroffen door de gevechten. Veel leraren hebben besloten het land te verlaten. Niettemin proberen mensen te midden van deze humanitaire ramp te overleven en JRS in Damascus heeft beslist aan hun zijde te blijven.

Rima Kebbeh, geboren in Aleppo, heeft als vrijwilligster voor JRS in Damascus gewerkt. Zes maanden geleden kwam zij naar België. Ze heeft hier het vluchtelingenstatuut gekregen. Ze getuigt van het opmerkelijke werk van JRS

Damascus ter plaatse. Twee centra, elk voor driehonderd kinderen, konden op poten gezet worden. Voor deze zeshonderd leerlingen is dit de enige mogelijkheid om normaal naar school te blijven gaan, in het bijzonder te leren lezen en schrijven. *'Het analfabetisme is zeer verspreid in Syrië. Deze plaag treft een groot aantal mensen, ook volwassenen'*, legt Rima uit. In deze stad, waar het scholennet volledig in verval is, vervult JRS dus een essentiële opdracht.

'JRS ondersteunt vooral de meest kwetsbaren. Ze doen het altijd met de glimlach: dat is prachtig. Met hen samenwerken heeft mij veranderd. Ik ben niet meer dezelfde.'

© Kristóf Hólvényi/Jesuit Refugee Service

Ook u kunt aan dit mooie project meewerken. **Doe een gift via rekening BE88 0000 0000 4141** van Caritas met de vermelding: P168JRS Damascus. Uw steun is onontbeerlijk. Dank bij voorbaat voor uw vrijgevigheid.

Dank je David, en welkom Milena

Eind oktober hebben we met spijt afscheid genomen van onze communicatieverantwoordelijke **David Knapen**. David werkte pas sinds maart 2016 bij JRS, maar heeft in die korte tijd zijn stempel gedrukt. Met veel talent en creativiteit heeft hij onze nieuwsbrief en onze website verder ontwikkeld. Daarnaast heeft hij de interne communicatie sterk verbeterd door zijn handigheid en kennis van de informatica. Hij genoot een opleiding arabistiek en islamkunde. Zijn interesse voor het Midden-Oosten zal hij nu kunnen botvieren, want David vertrekt voor een tijd naar Palestina.

We zijn blij dat zijn taak werd overgenomen door **Milena Merlino**, die heel wat ervaring meebrengt. Zeven jaar werkte zij voor *Handicap International*

in internationale projecten en gedurende vijftien jaar verzorgde zij de communicatie voor *Frères des Hommes*, een ngo die zich wijdt aan ontwikkelingssamenwerking vooral in Latijns-Amerika en Afrika. Wat heeft haar tot onze organisatie aangetrokken? Het migratievraagstuk (haar eigen grootouders emigreerden uit Italië), maar ook de aanpak van JRS, waarin het begeleiden voorop staat. Milena beheerst niet allen het Frans, Nederlands, Italiaans, Engels, Duits en Spaans, maar zij heeft ook Portugees, Grieks, Arabisch en Chinees gestudeerd.

DOE EEN GIFT

IBAN : BE40 5230 8069 3163 - BIC : TRIOBEBB

Voor een fiscaal attest (vanaf 40€) kunt u storten op de rekening van Caritas International vzw, Liefdadigheidsstraat 43, 1210 Brussel

IBAN: BE88 0000 0000 4141

BIC: BPOT BEB1, onder vermelding van "P168JRS"

Jesuit Refugee Service Belgium vzw

Maurice Liéartstraat 31/9
1150 Brussel

Tel +32 2 738 08 18

Fax +32 2 738 08 16

info@jrsbelgium.org

www.jrsbelgium.org

